«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ *<<Սովորողի ինքնուրույն գործունեության կազմակերպման ձևերը տվյալ առարկայի դասավանդման համատեքստում>>*

Առարկան՝ *Կերպարվեստ*

Հետազոտող ուսուցիչ՝ *Մարիաննա Հարությունյան*

Ուսումնական հաստատություն՝ *<<Երևանի Հ. 116 հիմնական դպրոց>>*

Երևան 2022

Բովանդակություն

Ներածություն

Թեմա «Աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ձևերը»

1.1«Ինքնուրույնություն» և «Ինքնուրույն աշխատանք» արտահայտությունների մեկնաբանում:

1.2 Աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքների կազմակերպման ձևերը

1.3 Ինքնուրույն աշխատանքների դասակարգման հատկանիշները

Եզրակացություն

Օգտագործված գրականություն

Ներածություն

Արվեստը մարդու համար ունի կենսական նշանակություն։ Մասնավորապես առանց կերպարվեստի դասավանդման լիարժեք չէր լինի աշակերտի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացումը։

Կերպարվեստն արվեստի այն տեսակներից է, որը կոչված է սովորողին ուղեկցելու գեղեցիկի աշխարհը, նպաստելու նրագեղագիտական կատարելության ձևավորմանը, զարդարելու նրա աշխատանքը և մարդկանց ու բնության հետ փոխհարաբերությունները։ Կերպարվեստն այն գործոնն է , որը մշտապես ներազդում է և հարստացնում մարդու ներաշխարհը։

Հանրակրթական դպրոցում գեղագիտական դաստիարակությունն ու կերպարվեստի դասավանդումը աճող սերնդի ընդհանուր ուսուցման և դաստիարակության համալիր գործընթացի կարևորագույն տարրերն են։ Գեղագիտական դաստիարակությունն իրականացվում է հոգևոր , բարոյական, իրավական, աշխատանքային , ինչպես նաև բնապահպանական դաստիարակության հետ միասին։ Իր խնդիրների լուծման մեթոդների դիտանկյունից այն առանձնանում է անմիջաբար արվեստին հենվող հուզազգայական ատաղձով։

Այն նպաստում է՝

_սովորողների աշխարհընկալման ձևավորմանը՝ գիտելիքների և գիտական ծրագրերի ժամանակակից մակարդակին համապատասխան,

_սովորողների կողմից ազգային և համամարդկային մշակութային արժեքների յուրացմանը,

_հասարակության և ազգի զարգացման նոր մակարդակ ապահովող ժամանակակից քաղաքացու ձևավորմանը,

_հասարակության մտավոր ներուժի վերարտադրությանն ու զարգացմանը:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ինքնուրույնությունը, սեփական կյանքը կազմակերպելու, սեփական հոգևոր ու մտավոր հնարավորությունները գիտակցելու, գնահատելու և ըստ այդմ իր զարգացման ուղին ընտրելու մարդու ընդունակությունն է: Ինքնուրույնության բարձր մակարդակը մատնանշում է մարդու սեփական ուժերի հանդեպ վստահությունը, ինքնագիտակցության և հետևաբար, նաև հավակնությունների բավարար մակարդակի առկայությունը: Սակայն նման որակը դատարկ տեղում չի ձևավորվում: Հանրակրթական համակարգից պահանջվում է մշակել ինքնուրույնության կայացմանը սատարող ռազմավարություն և իրացնել այն ինչպես կրթության բովանդակությամբ ու գնահատման համակարգով, այնպես էլ ուսուցման տեխնոլոգիաներով:

Սովորողների ուսուցման գործընթացում մեծ դեր ու նշանակություն ունի ինքնուրույն աշխատանքը: Ինքնուրույն աշխատանքը դիտարկվում է որպես ուսուցման միջոց: Սովորողների ինքնուրույն գործունեությունը կարեւոր է ինչպես դպրոցում, այնպես էլ կյանքի բոլոր բնագավառներում: Ողջ կյանքի ընթացքում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում են զարգանում գիտելիքների յուրացման գործընթացն իրականացնող ճանաչողական կարողություններն ու հմտությունները: Ինքնուրույն գործունեության նպատակը նոր սերնդին կյանքին, աշխատանքին նախապատրաստելն է: Ինքնուրույն գործունեության նպատակը բոլոր ժամանակներում որոշվում է հասարակական պահանջներով,

գիտատեխնիկական առաջընթացի զարգացումով, մանկավարժության տեսության եւ պրակտիկայի զարգացման մակարդակով, ուսումնական հաստատություններով եւ ուսուցիչների զարգացման մակարդակով: Ինքնուրույն գործունեության նպատակի սահմանման հարցը որքան հին է, այնքան էլ արդիական է:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏԸ -Սովորողների ինքնուրույն գործունեությունն է տարրական դպրոցում:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ - Սովորողների ինքնուրույն գործունեության սահմանումն է արդի ժամանակաշրջանում:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ- Ինքնուրույնությունը անձի հավաքական հատկանիշ է , որն ունի մի շարք բաղկացուցիչներ և ենթադրում է նախաձեռնողականություն , ակտիվություն, ինքնավստահություն, նպատակասլացություն։Ինքնուրույնությունն անձի կենտրոնական հատկանիշ է։ Սովորողների ինքնուրույն գործունեության նպատակի սահմանումն է արդի ժամանակաշրջանում՝ կարեւորելով այն արժեքավոր մտքերը, գաղափարները, որոնք այսօր կարելի է արդյունավետ կիրառել մանկավարժության տեսության մեջ եւ պրակտիկայում :

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1.Բնութագրել սովորողների ինքնուրույն գործունեության նպատակը տարրական դպրոցում:

2.Բնութագրել սովորողների ինքնուրույն գործունեության կազմակերպման ձեւերը:

3.Բացորոշել սովորողների ինքնուրույն աշխատանքների դասակարգման հատկանիշները:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԱՆ ՈՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հետազոտության տեսական նշանակությունը: Այս թեմայի վերաբերյալ առաջավոր գաղափարների, տեսակետների, կարծիքների ու մոտեցումների ներդրումն է կրթության ոլորտում եւ մանկավարժական պրակտիկայում:

Հետազոտության գործնական նշանակությունը: Հետազոտության ընթացքում մեր կողմից առաջադրված յուրաքանչյուր տեսակետ ու մոտեցում, կարծում ենք, կհարստացնի ինչպես կրթության, այնպես էլ մանկավարժության զինանոցը:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ Առաջադեմ մանկավարժների առաջադրած գաղափարների ու դրույթների ուսումնասիրություններ, համեմատական վերլուծություն:

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆ ՈՒ ԾԱՎԱԼԸ Հետազոտական աշխատանքը բաղկացած է ներածությունից, մեկ թեմայից, եզրակացությունից եւ օգտագործած գրականությունից: Ընդհանուր ծավալը՝ 19 համակարգչային էջ:

Թեմա

1.1 <<Ինքնուրույն աշխատանք>>և«Ինքնուրույնություն>>արտահայտությունների Լուսաբանում:

Ինքնուրույն աշխատանքի և ինքնուրույնության միջև գոյություն ունի սերտ կապ: Ինքնուրույն աշխատանքը մի կողմից արդեն ձեռքբերված ինքնուրույնության արտահայտումն է, մյուս կողմից՝ ինքնուրույնության զարգացմանը նպաստող միջոց: Այսինքն՝ ինքնուրույն աշխատանքը նպաստում է ինքնուրույնության ձեւավորմանը՝ որպես անհատական որակ: Ինքնուրույն աշխատանքները զարգացնում են սովորողների տրամաբանությունը, ճանաչողությունն ու ակտիվությունը:

Տարրական դասարաններում ինքնուրույն աշխատանքը բավականին մեծ դեր ու նշանակություն ունի: Ինքնուրույն է համարվում այն աշխատանքը, որի ընթացքում սովորողները պարզորոշ պատկերացնում են աշխատանքի նպատակը, դրա կատարման կարգը եւ կատարում են այն՝ առանց ուսուցչի անմիջական մասնակցության: Ինքնուրույն աշխատանքը դիտարկվում է որպես ուսուցման միջոց:

Տարրական դասարանում ինքնուրույն աշխատանքի անցկացումն ունի որոշակի առանձնահատկություններ:

ՈՒսուցիչները հաճախ կիրառում են աշակերտների ակտիվությունը խթանող հնարներ, եւ համարում են, որ իրենք կազմակերպեցին ինքնուրույն աշխատանք: Անկասկած, այդ հնարների կիրառմամբ նրանք սովորեցնում են սովորողներին ինքնուրույն աշխատել,բայց այն դեռ ինքնուրույն աշխատանք չէ:

Ինքնուրույնությունը անհատի անձնային որակ է, իսկ ինքնուրույն աշխատանքը՝ ուսումնական աշխատանքի ձեւ::

Կարելի է ասել, որ ինչպես դպրոցում, այնպես էլ ողջ կյանքի ընթացքում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում են զարգանում գիտելիքների

յուրացման գործընթացն իրականացնող ճանաչողական կարողություններն ու հմտությունները:

Գաղտնիք չէ, որ արդի ժամանակաշրջանում տարրական եւ միջին դասարաններում ուսումնասիրության միջեւ գոյություն ունի անջրպետ: Այս երեւույթի պատճառները բավականին շատ են, սակայն դրանցից մեկն էլ կարելի է համարել տարրական դասարաններում դասավանդող ուսուցիչների՝ կրտսեր դպրոցականների ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունների ձեւավորման վրա ոչ բավարար ուշադրությունը:

Նույնիսկ բազմաթիվ փորձառու ուսուցիչներ կազմակերպելով սովորողների ուսումնական գործունությունը՝ չեն խթանում նրանց ակտիվության զարգացմանը: Այդպիսի ուսուցիչներից աշակերտը կարող է օգնություն ստանալ առաջին իսկ դժվարության դեպքում: Այդպես սովորողն այլեւս առանձնապես ակտիվություն չի դրսևորում խնդիրների լուծման նպատակով ինքնուրույն ուղիների որոնման գործում: Սովորողներին տրվում է պատրաստի արդյունքը, չնայած որ նա կարող է ինքնուրույն որոնել այն: Երբեմն էլ ուսուցիչը չի հետաքրքրվում, թե ինչպես է աշակերտը գրել հարցի պատասխանը, այլ սահմանափակվում է արդյունքների ճշտության ստուգումով, ինչը չի բարձրացնում աշակերտի հետաքրքրությունը՝ առաջադրանքի կատարման համար տարբեր ուղիների որոնման գործում:

Տարրական դասարաններում դասերի ընթացքում գերակշռում է ուսուցման ճակատային (ֆրոնտալ) ձեւը, երբ աշակերտների գործողությունները հիմնականում կախված են ուսուցչի անմիջական հրահանգներից: Այդ գործողությունները հիմնականում կատարվում են գրատախտակի մոտ: Այսպիսի գործողությունները արգելակում են երեխաների զարգացումը, եւ արդեն V դասարանում սովորողները հայտնվում են անօգնական վիճակում՝ ստեղծագործական բնույթի աշխատանքների կատարման ընթացքում: Առաջադրանքների ծավալը նրա ուժերից վեր է դառնում, աշխատանքի տեմպը՝ դանդաղ:

Ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունները չեն ծագում իրենք իրենց, դրանք անհրաժեշտ է ձեւավորել եւ դրանում հսկայական դեր ունի ուսուցիչը:

Սովորողների ինքնուրույնությունը զարգանում է աստիճանաբար, դաստիարակվում է դասից դաս, դասարանից դասարան:

Ինքնուրույն աշխատանքի համակարգված կազմակերպմամբ հնարավոր է հասնել այն բանին, որ երեխաները ճկուն եւ խորը յուրացնեն հասկացությունները, օրինաչափությունները, դաստիարակել նորը ճանաչելու ցանկություն եւ զարգացնել այն կարողությունները, որոնք պարտադիր են ինքնակրթության եւ ինքնակատատարելագործման համար:

1.2 Աշակերտների ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ձեւերը

. Ինքնուրույն աշխատանքի անցկացումն ըստ մանրամասն մշակված մեթոդիկայի՝ արագացնում է սովորողների՝ գործնական կարողությունների եւ հմտությունների ձեւավորումը, իսկ այն իր հերթին դրականորեն է ազդում ճանաչողական կարողությունների եւ հմտությունների ձեւավորման վրա:

.Ըստ դիդակտիկական նպատակի եւ բովանդակության տարատեսակ ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումը նպաստում է սովորողների ճանաչողական եւ ստեղծագործական ունակությունների, մտածողության զարգացմանը:

. Ճիշտ կազմակերպված ինքնուրույն աշխատանքը պարբերաբար անցկացնելով՝ սովորողներն առավել խորը եւ ճկուն գիտելիքներ են ձեռք բերում, քան ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքների հաղորդման դեպքում:

. Ժամանակի ընթացքում դասերին ինքնուրույն աշխատանքի պարբերաբար կազմակերպման եւ տրված առարկայից տրվող տնային աշխատանքների բազմազան տեսակների հետ դրա համապատասխանեցման դեպքում մշակվում է ինքնուրույն աշխատելու հիմնարար կարողությունները:

Վերը գրվածից պարզ է դառնում, թե որքան մեծ նշանակություն ունի ինքնուրույն աշխատանքը կրտսեր դպրոցականների ուսուցման գործընթացում: Տարրական դասարաններում գործունեություն ծավալելու կարողության ձեւավորումը, իսկ այն հնարավոր է իրականացնել սովորողների ինքնուրույն գործունեության արդյունավետ կազմակերպման միջոցով: Ինչպես ցույց են տվել ուսումնասիրությունները, սովորողների ինքնուրույն աշխատանքն ունի որոշակի կառուցվածք: Այն իր մեջ ներառում է վեց հիմնական փուլեր.

1. կազմակերպչական. Սա սիվորողների աշխատանքային միջավայրի նախապատրաստումն է:

2., հուշաթերթիկների բաշխում, որոնք անհրաժեշտ կլինեն աշխատանքի ընթացքում: Աշխատանքային միջավայրի նախապատրաստումը կարեւորագույն պայման է արդյունավետ ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման համար:

3. նախապատրաստական. Այս փուլում ուսուցիչը սովորեցնում է կամ մեկ անգամ եւս հիշեցնում է երեխաներին հանգիստ նստել, չխանգարել իր ընկերներին, պահպանել լռություն եւ կարգուկանոն, ուշադիր աշխատել, այսինքն՝ այն ամենը, ինչը կապահովի աշխատանքի արդյունավետությունը:

4. կողմնորոշիչ. Այս փուլում ուսուցիչը սովորեցնում է առաջադրանքի բովանդակությունը: Նա ստանալով առաջադրանք՝ ընթերցում կամ վերընթերցում է պայմանը, դիտարկում է առարկան կամ գծագիրը և այլն: Այս փուլի ընթացքում սովորողն իմաստավորում է առաջադրանքը, առանձնացնում է, թե ինչ է տրված, թե ինչ պետք է իմանալ կամ կատարել, ինչպիսի գիտելիքներ եւ գործողություններ են պահանջվում աշխատանքի կատարման համար: Բացի դրանից, այս փուլում,ուսուցիչը կարող է բաշխել աշխատանքի պլանը:Պլանը կարելի է գրառել նաեւ գրատախտակին: Գրատախտակին փակցվում է նաեւ թեմայի շուրջ մշակված պաստառները, սխեմաները եւ այլն:Այս փուլում ձեւավորվում է ուսումնական աշխատանք

ծավալելու կարեւորագույն կարողություններից մեկը՝ աշխատանքի համար կարեւոր նյութեր ընտրելու կարողությունը:

5. հիմնական փուլ. Ալս փուլում կատարվում է ինքնուրույն աշխատանքը:

6. ամփոփիչ փուլ.Այս փուլում կատարվում է անցուդարձ:Ուսուցիչը գնահատում է, քննարկում է, վերլուծում ամբողջ դասարանի աշխատանքի ընթացքը, արդյունքները:

Նպատակահարմար է առաջադրանքի կատարման ստուգման համար առանձնացնել եւս մեկ կառուցվածքային փուլ՝ 7. ստուգիչ փուլ, որի ընթացքում աշակերտը կատարելով առաջադրանքը՝ինքն իր սեփական նախաձեռնությամբ ստուգում է իր աշխատանքը եւ գնահատում այն,այսինքն՝ իրականացնում է ինքնաստուգում:

Կազմակերպելով սովորողների ինքնուրույն աշխատանքը՝ ուսուցիչը պետք է կարողանա պատասխանել հետեւյալ հարցերին.

- Տվյալ ուսումնական նյութի ուսումնասիրման գործընթացի որ փուլում է նպատակահարմար կազմակերպել ինքնուրույն աշխատանքը,
- ինքնուրույն աշխատանքի ինչ տիպ է անհրաժեշտ ընտրել եւ կիրառել գիտելիքների յուրացման տվյալ փուլում:

Ինքնուրույն գործունեության կազմակերպումն ու անցկացումը պահանջում է հատուկ մոտեցում:Այդ պատճառով անհրաժեշտ է մանրամասն մշակել դասի պլանը, որոշել ինքնուրույն աշխատանքի տեղը դասի ընթացքում, բովանդակությունը,դրա կազմակերպման ձեւերն ու մեթոդները:Միայն այս դեպքում ինքնուրույն աշխատանքը արդյունավետ կընթանա: Ընդ որում, մանկավարժը պետք է նախատեսի աշխատանքի բարդության մակարդակը, ծավալը, հնարավոր սխալները, դժվարությունները, որոնք կարող են ծագել սովորողների մոտ՝ այդ աշխատանքի կատարման ընթացքում: Ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ընթացքում անհրաժեշտ է մտորել նաեւ սովորողներին ցուցաբերվող օգնության եւ ստուգման ձեւերի մասին: Հատկապես տարրական դասարաններում ինքնուրույն

աշխատանքի կազմակերպման նպատակով անհրաժեշտ է կիրառել բազմազան մեթոդական երաշխավորություններ , հուշաթերթիկներ: Մինչ ինքնուրույն աշխատանքի համար առաջադրանքներ տալը, այդ առաջադրանքների տեսակները յուրացվում են նախապես ուսուցչի հետ միասին կատարվող աշխատանքների միջոցով:Այնուհետեւ առաջադրանքների այս կամ այն մասը կատարում են աշակերտները, եւ , վերջապես, նրանք հնարավորություն են ստանում ամբողջ առաջադրանքը կատարել ինքնուրույն:Ուսուցիչը պետք է որոշի առաջադրանքների տեսակը, դրա տեղը դասի ընթացքում, բացատրի նպատակը եւ կատարման քայլերի հաջորդականությունը, հետեւի սովորողների աշխատանքին՝ անհրաժեշտության դեպքում ցուցաբերելով օգնություն առանձին աշակերտներին: Աշխատանքի ստուգումը եւս կատարվում է ուսուցչի ղեկավարությամբ:Վերջինս

Ինքնուրույն նպատակաուղղված

արդյունքների քննարկմանը մասնակից է դարձնում ամբողջ դասարանին: Դիտարկենք .թե ինքնուրույն աշխատանքի ի՞նչ տեսակներ կարելի է կիրառել

տարրական դասարաններում:

Ինքնուրույն աշխատանքի հիմնական տեսակները կարելի է դասակարգել

ըստ մի քանի հատկանիշների, որոնք միեւնույն ինքնուրույն աշխատանքը բնութագրում են տարբեր տեսանկյուններից:

1.3 Ինքնուրույն աշխատանքի դասակարգման հատկանիշներ՝

I ըստ ուսումնական նպատակների

1.Հիմնարար գիտելիքների կրկնության եւ նոր նյութի ընկալմանը նախապատրաստող

2. Նոր նյութի ուսումնասիրությանը նպաստող

3. Գիտելիքները համակարգող

4. Որոշակի կարողություններ զարգացնող

5. Ստուգող, վերահսկող

II Ըստ ճանաչողական գործունեության բնույթի

1. Ըստ տրված նմուշի . օրինակ՝ նկարել ծաղիկ, ծառ եւ այլն,այսինքն՝ աշխատանքներ, որոնք առավելապես հիմնված են ընդօրինակման վրա:Այսպիսի աշխատանքների կատարման ընթացքում աշակերտների ինքնուրույն գործողությունները սահմանափակվում են պարզ վերարտադրման միջոցով՝ ըստ նմուշի կրկնելով գործողությունները: Այնուամենայնիվ, այսպիսի աշխատանքների դերը բավականին մեծ է:

2. Կառուցողական,որոնք ստեղծագործական մոտեցում են պահանջում:Ընդ որում, կամ ցույց են տալիս առարկան, որի շուրջ պետք է աշխատել, կամ էլ նշում են հարցը, թեման, որը պետք է բացահայտեն: Օրինակ՝ պատրաստել որեւէ խաղալիք, հորինել շարադրություն որեւէ թեմայով եւ այլն: Սովորողներին ներկայացվում է նշանակալի ազատություն, ինքնուրույնություն ինչպես բովանդակության որոշման, այնպես էլ աշխատանքի հնարների ընտրության մեջ: Կառուցողական ինքնուրույն աշխատանքները սովորեցնում են վերլուծել իրադարձությունները, երեւույթները, փաստերը, ձեւավորում են ճանաչողական գործունեության հնարները եւ մեթոդները, նպաստում են ճանաչողության նկատմամբ ներքին դրդապատճառների զարգացմանը, պայմաններ են ստեղծում դպրոցականների մտավոր ակտիվության զարգացման համար: Այս տիպի ինքնուրույն
աշխատանքները հիմք են ձեւավորում աշակերտի
գործունեության հետագա զարգացման համար;

3.Ստեղծագործական – հետազոտական, որոնք
գործունեության գագաթնակետն են հանդիսանում: Այդ աշխատանքները ամրապնդում են գիտեիքների ինքնուրույն որոնման հմտությունները: Դրանք ստեղծագործող անձի ձեւավորման արդյունավետ միջոցներից են: Ստեղծագործական բնույթի ինքնուրույն աշխատանքները հնարավորություն են ընձեռնում աշակերտներին ձեռք բերել իրենց համար սկզբունքորեն նոր գիտելիքներ:

III Ըստ կազմակերպման ձեւի

1.Ընդհանուր (ճակատային), երբ բոլոր սովորողները կատարում են միեւնույն աշխատանքը

2. Խմբային, երբ սովորողների տարբեր խմբեր աշխատում են տարբեր առաջադրանքների վրա,

3. Անհատական, երբ սովորողներից յուրաքանչյուրն աշխատում է հատուկ առաջադրանքների վրա:

IV Ըստ ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում դիդակտիկ նյութերի կիրառության

1. Աշխատանք դասագրքով::Տարրական դասարաններում մեծ տեղ է հատկացվում գրքի, գեղարվեստական տեքստի, նկարագրման շուրջ կատարվող ինքնուրույն աշխատանքին:Գրքի շուրջ ինքնուրույն աշխատելու կարողությունը սովորելուն նպաստող ամենակարեւոր կարողություններից է: Առանց այդ կարողության յուրացման հնարավոր չէ իրականացնել գիտելիքների լիարժեք յուրացումը քանի որ յուրացման գործընթացի կարեւոր կառուցվածքային տարրերը, ինչպիսիք են՝ իմաստավորումը եւ ամրապնդումն իրականացվում է դասագրքի շուրջ կատարվող աշխատանքի ընթացքում:Գրքի շուրջ աշխատելու անկարողության պատճառով ուսումնական աշխատանքն աշակերտի համար դառնում է տանջալի աշխատանք: Գրքի շուրջ աշխատելու կարողությունների զարգացումն իրականացվում է բոլոր առարկաների դասերի ընթացքում:2: Դիտումներ եւ գործնական աշխատանքներ: Դիտումների համար որպես դիտարկվող առարկաներ կարող են լինել շրջապատող առարկաները եւ երեւույթները:Սովորողները հաշվում են , չափում, ստեղծում:Նրանք դիտարկում են առարկաները եւ երեւույթները անմիջականորեն բնության մեջ, անցկացնում են փորձեր՝ կատարելով գործնական աշխատանքներ:

Դիտարկումների, փորձերի, գործնական աշխատանքների հետ կապված ինքնուրույն աշխատանքները ունեն շատ մեծ նշանակություն, քանի որ նպաստում են աշակերտների դիտողականության, հետազոտական կարողությունների եւ հմտությունների զարգացմանը:

4.Աշխատանք բաշխիչ նյութերի կիրառման

5.Գրաֆիկական աշխատանքներ

6.Ինքնուրույն աշխատանքներ, որոնք կախված են դիդակտիկ նյութերի ստեղծման հետ: Սովորողները պատրաստում են ինքնաշեն գրքեր ,¦ ալբոմներ, զանազան թեմաներով քարտեր եւ այլն:

V Ըստ կատարման տեղի

1. Դասարանում,

2. Արտադասարանական կամ արտադպրոցական ուսումնական միջոցառումների ժամանակ

3. Տանը:

Իսկ ի՞նչ ծավալով եւ ի՞նչ բնույթի առաջադրանքներ են անհրաժեշտ առաջադրել ինքնուրույն կատարելու համար: Այսպես.

1. Առաջադրանքների ծավալը պլանավորելու համար, անհրաժեշտ է հաշվի առնել սովորողների աշխատանքի տեմպը: Ժամանակը ճիշտ կազմակերպելու համար պետք է նախապես կատարել ինքնուրույն աշխատանքի համար պլանավորված առաջադրանքը: Այդ դեպքում մենք առաջադրանքի կատարման համար ուսուցչի կողմից ծախսված ժամանակը անհրաժեշտ է բազմապատկել երեքով, հենց հատկապես այդքան ըոպե է անհրաժեշտ առաջադրանքի կատարման համար: Առաջադրանքի կատարման ընթաքում ուսուցիչը կարող է հասկանալ, թե ինչ տարրեր կարող են արգելակել կամ արագացնել սովորողների աշխատանքը:

2. Սովորողների ինքնուրույն ուսումնական գործունեության համար նախատեսված առաջադրանքերի բնույթը անհրաժեշտ է աստիճանաբար բարձրացնել:

3. Առաջադրանքները պետք է ընտրել այնպես, որ նպաստեն դրանց նկատմամբ հետաքրքրության զարգացմանը:

4. Սովորաբար, սովորողները ոչ միաժամանակ են ավարտում ինքնուրույն աշխատանքը: Ինքնուրույն աշխատանքների համար առաջադրանքներ ընտրելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել, որ գիտեիլքների, կարողությունների եւ հմտությունների յուրացման գործընթացում սովորողներից պահանջում է տարբեր

ժամանակահատված: Այդ պատճառով նպատակահարմար է նախապես պատրաստել առաջադրանքներ, լրացուցիչ առաջադրանքներ՝ արագ աշխատող աշակերտների համար:

5. Դժվար է ընտրել այնպիսի առաջադրանքներ, որոնք համապատասխանում են բոլոր աշակերտների ներուժին: Ելնելով դրանից պետք է շերտավորել յուրաքանչյուր աշակերտի համար իրեն մատչելի թեմա:

Սակայն պետք է նշել ,որ ըստ բարդության աստիճանի տարբեր առաջադրանքներ ընտրելը բավականին բարդ է: Ընտրել հեշտ առաջադրանք, որը համապատասխանում է թույլ աշակերտի ներուժին, դժվար չէ: Բայց այստեղ մի մեծ վտանգ է թաքնված: Եթե թույլ կարողություններ ունեցող աշակերտը դասից դաս անընդհատ դյուրին աշխատանք կատարի նույն պահանջով, ապա այդպես կարող ենք խորացնել նրա զարգացման հետ կապված խնդիրները:Այդ պատճառով այդպիսի սովորողների համար ճանաչողական առաջադրանքների ընտրության ընթացքում ուսուցիչն իր առջեւ նպատակ է դնում.Սկզբում աշխատանքում ներառել պարզ առաջադրանքներ, ապա աստիճանաբար յուրացման համար ներմուծել առավել բարդ նյութեր:

6. Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված առաջադրանքները ցանկալի է, որ աշակերտներից պահանջեն կամային ջանքեր:

7.Ինքնուրույն աշխատանքի համար ցանկալի է առաջադրել այնպիսի առաջադրանքներ, որոնց կատարման համար կպահանջվի գիտելիքների կիրառում նոր իրավիճակներում:Միայն այդ դեպքում ինքնուրույն աշխատանքը կնպաստի սովորողների ճանաչողական ունակությունների ձեւավորմանը և նախաձեռնողականության դրսեւորմանը:

8. Ցանկալէ, որ ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսվող առաջադրանքները հետաքրքրեն սովորողներին:

9. Առաջադրանքների բովանդակությունը պետք է մատչելի լինի աշակերտին, հենված լինի երեխաների կենսափորձի վրա, բայց միեւնույն ժամանակ գտնվի

նրանց զարգացման «մերձակա գոտում» , պարունակի որոշակի դժվարություն, որը երեխան կարող է հաղթահարել:

10. Յուրաքանչյուր թեմայի շուրջ առաջադրանքների ընտրության ընթացքում պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել հասկացության բոլոր հատկանիշների բազմակողմանիորեն ամրապնդմանը, հստակ առանձնացնել այն կարողություններն ու հմտությունները, որոնք անհրաժեշտ է ձեւակերպել եւ ամրապնդել: Պատահականության բացառումը նպաստում է դասի արդյուանվետության բարձրացմանը:

11. Առաջադրանքների համակարգը պետք է կազմակերպել փուլ առ փուլ: Անհրաժեշտ է սկսել տիպային առաջադրանքներից, մանրամասն բացատրել դրանց լուծման մեթոդները: Ընդ որում աշակերտներին պետք է առաջարկել գործողություններ կատարել ըստ օրինակի:

Այնուհետեւ անհրաժեշտ է առաջադրել նույնատիպ առաջադրանքներ:

Հետո կարելի է առաջարկել առաջադրանքներ՝ չափազանց համառոտ հրահանգ տալով:

Վերջին փուլում անհրաժեշտ է առաջարկել առաջադրանքներ ամբողջովին ինքնուրույն կատարման համար:Այս փուլում նպատակահարմար է սովորողներին առաջարկել ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքներ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ինքնուրույն աշխատանքը նպաստում է ինքնուրույնության ձեւավորմանը՝ որպես անհատական որակ:Ինքնուրույն աշխատանքները զարգացնում են սովորողների տրամաբանությունը, ճանաչողությունն ու ակտիվությունը:

Կատարված հետազոտության արդյունքում հանգեցինք հետեւյալ եզրակացության՝ Ինքնուրույն աշխատանքի հմտությունները չեն ծագում իրենք իրենց, դրանք անհրաժեշտ է ձեւավորել եւ դրանում հսկայական դեր ունի ուսուցիչը: Երեխաների ինքնուրույնությունը զարգանում է աստիճանաբար, դաստիարակվում է դասից դաս, դասարանից դասարան:

Կարելի է ասել, որ ինչպես դպրոցում, այնպես էլ ողջ կյանքի ընթացքում սովորողների ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում են զարգանում գիտելիքների յուրացման գործընթացն իրականացնող ճանաչողական կարողություններն ու հմտությունները:

Այսպիսով, ինքնուրույն աշխատանքի համակարգված կազմակերպմամբ հնարավոր է հասնել այն բանին, որ երեխաները ճկուն եւ խորը յուրացնեն հասկացությունները, օրինաչափությունները, դաստիարակել նորը ճանաչելու ցանկություն եւ զարգացնել այն կարողությունները, որոնք պարտադիր են ինքնակրթության եւ ինքնակատատարելագործման համար: Պետք է մշտապես հիշել, որ ոչինչ հաստատուն չէ, բացի փոփոխությունից, քանզի ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպման ձեւերն ու մեթոդները եւս կապված են հասարակական կյանքի պատմական զարգացման հանգամանքների եւ մանկավարժական նորագույն փորձի ու նվաճումների հետ: Նպաստել ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորմանը:

Գրականության ցանկ

1. Կարինե Թորոսյան, Վաչագան Սարգսյան, Կարինե Չիբուխչյան, Հեղինե Խաչատրյան, Սուսաննա Գրիգորյան, Մայրենի 2-4: Ուսուցչի ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, Երեւան, 2011թ.

2. Կ. Թորոսյան, Կ. Չիբուխչյան, 50 հարց ու պատասխան տարրական դասարանների ուսուցիչների համար: Մաս I, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2013թ.

3. Կ. Թորոսյան, Կ. Չիբուխչյան, Մ. Մանուկյան, Մեթոդական աշխատանքը դպրոցում, ձեռնարկ, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2014 թ.

4. Կ. Թորոսյան, Ա. Բալայան, Կ. Չիբուխչյան, Մայրենիի դասերի պլանավորումը, «Զանգակ» հրատարակչություն, 2016թ.

5. https://znanio.ru

6. https://lib.armedu.am 7. https://multiurok.ru